

YERALTI ŞEHİRLERİNİN MAĞARACILIK YÖNTEMLERİ İLE ÖLÇÜMÜ VE KORUNMASINA YÖNELİK BİR ÇALIŞMA: KEPEZ YERALTI ŞEHİRİ (KIRŞEHİR)

Korhan Çakır^a, Fatih Savaş^a, İsmail Kahraman^a, Şehabettin Uygun^b, Devrim Erşen^c, Ahmet Mesut Cengiz^d, Turgut Tozsın^d

^aMaden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığı

^bMaden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Maden Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı

^cMaden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Tabiat Tarihi Müze Müdürlüğü

^dMaden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Bilimsel Dök. ve Tanıtma Dairesi Başkanlığı

(korhan.cakir@mta.gov.tr)

ÖZ

Sığınak ve barınak olarak doğal mağaraların kullanılmasının yanı sıra kolay işlenebilen kayalıklarda oluşturulan yerleşim yerleri de oldukça yaygındır. Yapay mağara ve yeraltı şehirlerinin en yaygın bulunduğu kayalıklar ignimbirit, genç görsel karbonatlar ve kolay kazılabilen karbonat ve tüf bağlayıcılı kumtaşları ve çakıltaşlardır. Karstik boşlukların aksine, bu tür kayalıkların yayılım gösterdikleri tüm alanlarda yeraltı şehrine rastlama olasılığı mümkündür.

Kepez Yeraltı Şehrinin kazıldığı birim Oligosen-Alt Miyosen zamanında çökelmiş çakıltaş-kumtaşı-çamurtaşlarından oluşan Akarsu fasiyesinde gelişmiş sedimanter birimlerdir. Kazılması kolay olan Kızılöz Formasyonun içerisinde Kepez Yeraltı Şehri oluşmuştur. Yeraltı Şehri tünel ve oda-salon şeklinde kazılmış olup, tavan noktasının en yüksek olduğu yer 2,5 metredir. Kepez Yeraltı şehri bir çok oda ve salondan oluşmuş olup bunlar birbirlerine dehlizler ve tünellerle bağlantılıdır. Yeraltı Şehrinin tespit edilen 4 girişi bulunmakta olup hemen yanında bir tünel daha tespit edilmiştir. Bu tünelin boyutları 3 metre tavan yüksekliği olup 4 metre sağ ve sol duvar ölçülerindedir. Yeraltı Şehri'nin korunmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına yönelik hassas 3B görüntüleme çalışması da gerçekleştirilmiştir.

Kapadokya ve civarında bulunan yeraltı şehirlerine benzer özellikler sunan Kepez Yeraltı şehri Erken Hıristiyanlık döneminde yapılmış olup, Kırşehir yöresinde bulunan en büyük yeraltı şehridir. Kepez Yeraltı şehri ulaşım kolaylığı ve çok iyi korunarak günümüze kadar ulaşmış olduğundan dolayı Kırşehir ilinin ekonomisine ve turizmine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu tür yeraltı şehirlerinin ve yerleşimlerinin arkeolojik araştırmalarının yanı sıra mağara araştırma yöntemleri ile de desteklenmesi gerekmektedir. Bu tür çalışmalar yeraltı şehirlerinin koruma altına alınması ve kontrollü turizme açılması yönünden de önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yeraltı şehri, mağara, Kepez, 3B fotoğraf

A STUDY FOR MEASUREMENT OF UNDERGROUND CITIES USING CAVING METHODS AND THEIR PROTECTION: THE KEPEZ UNDERGROUND CITY (KIRŞEHİR)

Korhan Çakır^a, Fatih Savaş^a, İsmail Kahraman^a, Şehabettin Uygun^b, Devrim Erşen^c, Ahmet Mesut Cengiz^d, Turgut Tozsın^d

^aGeneral Directorate of Mineral Research and Exploration,
Department of Geological Survey

^bGeneral Directorate of Mineral Research and Exploration
Department of Mineral Res. and Exp.

^cGeneral Directorate of Mineral Research and Exploration,
Natural History Museum Director

^dGeneral Directorate of Mineral Research and Exploration,
Scientific Doc. and Pro. Department
(korhan.cakir@mta.gov.tr)

ABSTRACT

The settlements formed at easy worked rocks are also quite common as well as the use of natural caves for refuge and shelter. The ignimbrite, young lacustrine carbonates, easily excavated carbonates, tuffaceous sandstones and conglomerates are most commonly observed rocks in the artificial caves and underground cites. Unlike karstic cavities, the possibility to encounter the underground cites are high in the spread out of these rocks.

The Kepez Underground City formed in river sedimentary facies (Lower Oligocene-Miocene) consisting of conglomerate-sandstone-mudstone. The Kepez Underground City was formed within the easily excavated Kızılöz formation. The Underground City tunnel is dug and shaped as room and living room. The highest ceiling point of the underground city is 2.5 meters. The underground city is composed of several rooms and halls which are connected to each other by corridors and tunnels. There is one new discovered tunnel entrance additionally to the known 4 entrance in the Kepez Underground City. This tunnel size is 3 meter and the ceiling height is 4 meters. The 3D visualization of the underground city has been done for the protection and passing to the next generations.

Having similar properties as the underground cities located in the vicinity of Cappadocia, the Kepez Underground City was constructed in the early Christian period, and is the largest one around Kırşehir City. The Kepez Underground City is to be expected to contribute to the economy and tourism of Kırşehir because of the transport facilities and very well preservation of the settlement until today. The investigation of underground cites must be supported with the cave research methods additionally to the archaeological research. Such studies are also important for the protection and controlled tourism activity of the underground cites.

Keywords: Underground city, cave, Kepez, 3D photo